

залишаються актуальними і на сьогодні. Серед них можна виокремити: єдність міської громади; виборність самоврядних органів і їх відповідальність перед громадою; обов'язкове входження жителів міста до певних спільнот – купці, ремісники, національні спільноти; реальна можливість кожного жителя міста бути обраним до самоврядних органів територіальної громади (формальна рівність), тощо.

Література

1. Малиновський В. Я. Магдебурське право на Волині у контексті європейських традицій / В. Я. Малиновський // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / ВНУ ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2009. – № 22 : Історичні науки. – С. 158-162.
2. Пащук Т. Історико-правовий аспект розбудови державного управління у Волинському воєводстві / Т. Пащук // Історико-правовий часоп. 2013. – № 1. – С. 176-179.
3. Рудецький П. Міське управління Луцька XIV–XVII ст. / П. Рудецький // Про бізнес. – 2000. – № 10. – С. 12–13.

Kolodiazhna V., Krevskyi D. Concerning problems of the development of Lutsk sity law. The article examines the stages of the formation and development of the city law of Lutsk during its abidance in the Grand Duchy of Lithuania and the Rzecz Pospolita as an integral historical and legal phenomenon. The laws of the influence of changes in the political, economic and social life of society on the formation of norms of the city law and mechanisms for regulating the legal relations of the medieval city are revealed in this article.

Keywords: Grand Duchy of Lithuania, Rzecz Pospolita, Lutsk, city law, Magdeburg law, privilege, workshops, guilds.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ АДВОКАТІВ НА ВОЛИНІ У 1919-1932 РР.

М. А. Кравчук

На територію Волині, що в міжвоєнний період перебувала у складі Другої Речі Посполитої, поширювалось польське законодавство про адвокатуру. До 1932 року на території Польщі діяло три системи законодавства, що регулювали діяльність на різних територіях держави.

Ключові слова: адвокат, адвокатура.

Закінчення Першої світової війни ознаменувало формування у Східній Європі нового політичного порядку в міру того, як на місці нещодавно могутніх імперій поставали національні держави. Українці внаслідок політики урядів Антанти та своєї недостатньої організованості не домоглись тоді бажаної свободи і незалежності. Особлива увага приділялась етнічним українським землям, які в історичній літературі дістали назву Західної України, що включили Східну Галичину, Західну Волинь, Полісся і Холмщину.

До 1932 року на території Польщі діяло три системи законодавства, що регулювали діяльність на різних територіях держави. У відродженій в 1918 р. Польщі адвокатура на землях Східної Галичини функціонувала на підставі попередньо діючого австрійського законодавства. Для законодавства Австрії характерним було висунення до адвокатури підвищених вимог, починаючи із встановлення диференційованих і високих цензів щодо вступу до адвокатури, і, завершуючи приписами щодо надання правової допомоги [1, с. 71].

Щодо адвокатури на Волині, то для цих земель було прийнято 23 червня 1922 року розпорядження Ради Міністрів Польщі, за яким на територію Волинського воєводства поширювалась дія тимчасового статуту про устрій адвокатури Польщі від 24 грудня 1918 р. [2].

Вважаємо за доцільне зупинитись детальніше на основних положеннях зазначеного тимчасового статуту від 24 грудня 1918 р. [3]. Найперше привертає увагу сама польська версія назви цього статуту: в назві для позначення адвокатури використовується термін «палестра». Уже в ст. 1 статуту вказується, що палестру становлять адвокати та стажери (апліканти) адвокатів. Отож, в контексті нашого дослідження вважаємо за доцільне використовувати цей термін з відповідним змістом. Хоча, сам термін «палестра» історично мав дещо інше значення. Так, у Стародавній Греції палестрою називали школу боротьби та кулачного бою; квадратний майданчик з 2 бойовищами,

оточений 4 портиками, де знаходилися читальні зали, лазні, роздягалки, часто палестра. входила до складу гімназії. В сучасному трактуванні словом «палестра» прийнято у західноєвропейських країнах називати адвокатуру, об'єднання адвокатів [4].

Тимчасовий статут палестри Польщі 1918 року в ст. 3 передбачав, що адвокатом можуть стати громадяни Польщі, незалежно від статі, який відповідає таким умовам:

1) закінчив юридичний факультет державного університету;

2) пройшов судове та адвокатське стажування, передбачене даним статутом, та здав судовий і адвокатський екзамен;

3) з моральної точки зору є бездоганним.

Не могла бути адвокатом особа, яка обмежена в цивільній дієздатності, визнана банкрутом, засуджена до позбавлення волі, виправних робіт, або за злочини, що ганьблять честь.

Діяльність адвоката мала полягати у наданні правових консультацій при супроводі справ клієнта та його захисті у всіх судових та адміністративних інстанціях. При цьому зазначалось, що адвокат може відмовити в наданні правової допомоги, не вказуючи причини відмови (ст. 5 статуту).

Адвокат мав зберігати таємницю відомостей, отриманих ним при виконанні своїх повноважень, і не міг бути змушений розкрити таємницю перед судом чи будь-яким іншим органом влади. При виконанні повноважень адвокат наділявся свободою слова та листування, але за зловживання цією свободою наступала дисциплінарна відповідальність. Зазначалось, що не можна було приступати до захисту сторони чи надавати правничі консультації в процесі, в якому захищав чи надавав консультації протилежній стороні.

Адвокату не дозволялось поєднувати адвокатську діяльність із державною службою, підприємницькою діяльністю, і взагалі діяльністю, що не личила покликанню адвоката. Проте дозволялось поєднувати адвокатську практику з викладанням або наданням юридичних консультацій. Оплата адвокатських послуг здійснювалась відповідно до домовленості з клієнтом, а в разі відсутності домовленості – згідно з тарифом. Безплатно мали вестись цивільні справи за призначенням для осіб, які визнані бідними, та кримінальні справи за призначенням.

Окремий розділ статуту присвячувався стажерам (аплікатам) адвокатів (ст.ст. 14-20). Дворічне адвокатське стажування (аплікацію) могли проходити особи, які вже пройшли дволітнє судове стажування (аплікацію), здали екзамен для судових стажерів (аплікантів), закінчили юридичний факультет державного університету, є з моральної точки зору бездоганними та подали відповідне підтвердження куратора про прийняття на стажування (аплікацію).

Стажери (апліканти) зобов'язані були працювати в адвокатській канцелярії, а також брати участь в теоретичних і практичних заняттях, організовуваних місцевою адвокатською палатою. При цьому самостійно провадити справи стажер (аплікант) не міг, але міг представляти інтереси в судах та державних установах за спеціальним дорученням адвоката в кожній окремій справі та під відповідальність адвоката. Після закінчення стажування (аплікації), особа здавала екзамен перед комісією, визначеною радою адвокатів. Стажер (аплікант), який не склав екзамен, міг знову спробувати його здати протягом наступних двох років.

Колегія адвокатів складалась з адвокатів та стажерів (аплікантів) адвокатів, що мали свої контори в окрузі одного апеляційного суду (ст. 21 статуту). Рада адвокатів формувалась Колегією адвокатів шляхом таємного голосування більшістю голосів у складі від дев'яти до п'ятнадцяти осіб. Зі складу ради щорічно в березні обирався декан, його заступник, бібліотекар, скарбник і секретар. Тривалість мандату складала три роки, при чому щороку мінялась третина складу ради. У статтях 23-29 статуту визначались повноваження Ради адвокатів та декана. Стаття 30 визначала правовий статус загальних зборів Колегії адвокатів, які мали проводитись щорічно в березні. При чому кожен адвокат зобов'язаний був брати участь у таких зборах. А от стажери (апліканти) мали право брати участь в загальних зборах Колегії адвокатів лише з дозволу головуючого і без права голосу та права участі в голосуванні.

Наступний розділ статуту (ст.ст. 31-37) присвячувався Головній раді адвокатів, яка складалась з делегатів Колегії адвокатів.

Особливо цікавим було правове регулювання дисциплінарного суду та дисциплінарного провадження, передбачене статтями 38-59 статуту. Адвокати та стажери (апліканти) адвоката притягувались Радою адвокатів до дисциплінарної відповідальності за порушення професійних обов'язків, а також за порушення, які ганьбили адвокатську честь і гідність. При чому судова, цивільна чи кримінальна відповідальність за такі порушення не виключала дисциплінарної відповідальності. Для розгляду дисциплінарних справ Рада адвокатів зі свого складу створювала дисциплінарний суд, що мав складатись з головуючого та шести членів суду. Сторонами процесу

виступали обвинувач і обвинувачений. Апеляційною інстанцією для рішень дисциплінарного суду Колегії адвокатів був дисциплінарний суд Головної ради адвокатів.

Як вказувалось у ст. 1 перехідних положень статуту, цей документ мав діяти на території Польщі, що були раніше в складі Російської імперії аж до законодавчого врегулювання організації адвокатури на території всієї Польщі. Цей статут набрав чинності 1 січня 1919 року.

Як зазначалось вище, дія статуту поширювалась на територію Волинського воєводства відповідно до розпорядження Ради Міністрів Польщі, прийнятого 23 червня 1922 року [5]. Розпорядження Ради Міністрів Польщі, видане на основі підписання Ризького договору, щодо поширення на Східні Території чинного декрету, яким затверджено тимчасовий статут про устрій адвокатури (палестри) Польщі, стосувалось Новоградського, Поліського і Волинського воєводств, окремих, перелічених в розпорядженні повітів. Вказане розпорядження містило перехідні положення. Зокрема, зазначалось, що адвокати, які були в переліку адвокатів на 1 липня 1922 року, визнавались адвокатами відповідно до положень статуту, а помічники адвокатів – визнавались стажерами (аплікантами) адвокатів.

Новий закон про адвокатуру для всієї Польщі було прийнято 7 жовтня 1932 року, а набрав чинності – 1 листопада 1932 року.

Отже, зважаючи на історико-політичні умови, на територію Волині, яка в міжвоєнний період перебувала у складі Другої Речі Посполитої, поширювалось польське законодавство, яке зазнало змін в зв'язку з рядом історичних подій, що можуть стати предметом подальших наукових розробок.

Література

1. Гловацький І. Ю. Українські адвокати у політичних судових процесах у Східній Галичині (1921 - 1939 рр.) : Моногр. / І. Ю. Гловацький; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Каф. історії та теорії держави і права. - Л. : Тріада плюс, 2003. - 346 с.

2. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. Prawo o ustroju adwokatury // Dz.U. – 1932. – nr. 86. – poz. 733

3. Dekret z dnia 24 grudnia 1918 r w przedmiocie statutu tymczasowego palestry Państwa Polskiego // Dz. P. P. P. – N 2. – 1922. – poz. 75

4. Палестра // <http://slovopedia.org.ua/29/53407/17579.html>

5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 1922 r. w przedmiocie rozciągnięcia na Ziemię Wschodnie mocy obowiązującej dekretu z dnia 24 grudnia 1918 r. w przedmiocie statutu tymczasowego palestry Państwa Polskiego // Dz.U. – 1922. – nr. 47. – poz. 416

Kravchuk M. Features of legal status of advocates on Volyn in 1919-1932. On territory of Volyn, that in an intermilitary period was part of Poland, spread the Polish legislation about advocacy. Three systems of legislation, that regulated activity on different territories of the state, operated on territory of Poland to 1932.

Keywords: *advocate, advocacy.*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ У ФІЛОСОФІЇ ПРАВА

Ю. П. Крисюк

У статті розглянуто особливості застосування синергетичного підходу у дослідженні становлення та підтримання правового порядку. Наголошено на тому, що саме синергетика посідає особливе місце серед альтернатив діалектики, а її гносеологічний потенціал полягає у формуванні особливого сценарію мислення, абсолютно нової логіки розуміння динаміки як суспільно-правових так і державно-правових процесів.

Ключові слова: *аномія, бифуркація, діалектика, дихотомія, ентропія, правопорядок, синергетика.*

Проблема розвитку є однією з центральних у філософії, осмислення якої дозволяє людині краще зрозуміти навколишній світ, своє місце у світі. У сучасній філософії та науці на сьогоднішній